

תוספות ישנים

נא:

בוֹלָהוּ סבירא לָהּוּ. אין התנאים כולן שוין לנצית שמאי קונה מדאורייתא כדמשמע בפ' ד' אחין (לעיל דף כט. ושם) ולכלוהו תנאי לא קני אלא מדרבנן ולר"ג לא קני אלא זהא דלא מהני מאמר בתריה וכן עוזאי מפליג בין שני יצמין ויצמה אחת וצין

יבם אחד ושתי יצמות ולר"ש מספקא ליה אי קני אי לא קני וכה"ג איכא בפ"ק (א) דסוטה (דף ז: ושם) **אִי ביאת ראשון ביאה בו'**. משנה היא לקמן בהאשה רבה (דף יז:.) וקאמר תנא קמא דשני פוסל על ידו לראשון ואם מאמר לרבי שמעון נמי מיאסר לראשון משום דזינתה מתמיו וצקונטרס פירש דאין נאסרת על זעלה אלא על ידי קניוי וסמירה ור"י מעולם דבעד אחד ודאי אינה נאסרת אלא צקניוי וסמירה אבל בעדי טומאה נאסרת בלא קניוי ואין לומר משום דהני נשואין דרבנן ניניהו לא חשו לאוסרה לכל דמיקון רבנן כעין דאורייתא תיקון ועוד דמימסר משום דרב המנונא דלמר"ע שזמרת יבם שזינתה אסורה ליצמה ור"י דמייירי בצ"כ: **בין עוזאי אומר בו'**. צקונט' נראה לו עיקר דגרסינן אין מאמר אחר מאמר בשתי יצמות ויבם אחד משום דלקמן (דף נג.) אמתני' בעשה מאמר בזו ומאמר בזו כו' קאמר מתני' דלא כבן עוזאי ור"י אומר דשפיר גריס איפכא ולקמן סמין אסיפא דקמני צין שני יצמין ויצמה אחת ולהכי נקטיה אמתיניתין דעשה מאמר בזו ומאמר בזו לפרושי דעלה קאי ממתיניתין דלא כבן עוזאי וכה"ג איכא לקמן דקמני גט לזו וגט לזו כריכות הימנו חליצה ומסיק לימא

מסייע ליה לרבה דר רב הונא דלמר חליצה פסולה כריכה לחזור על כל האחין ומההיא ליכא סייעתא שיש לחלק צין מיפטר נפשה למיפטר כרה דלמר בריש פ' ד' אחין (לעיל דף כז.) אלא אסיפא סמין דקמני צין שני יצמין ויצמה אחת ויש ספרים שכתבו בהם כיצד עשה מאמר ביצמתו כו' עד צין שני יצמין ליצמה אחת ועלה מסיק ממתיניתין דלא כבן עוזאי: **ביאֵה פסולֵה במאמר** שויוה רבנן וקתני דאין אחרייה בלָוּם. פי' והי"ה אחר מאמר תימה דצסוף פירקין מפרש טעמא דרבי נחמיה דליכא למיגזר ביאה שאחר הגט ומאמר אטו ביאה שאחר חליצה וביאה כיון דחליצה וביאה מדאורייתא מידע ידיע ואם כן מנלן דלא יהא כלום אחר מאמר ואומר הי"ר יתחק צ"ר צרוך דע"כ לרבי נחמיה גט ומאמר דאורייתא דילפינן

מק"ו משאר נשים ולית ליה הני מיעוטי דפפ"ק דקידושין (דף יד.) דאי אפשר לומר שיהא מדרבנן לרבי נחמיה דכיון דאית ליה דביאה חליצה דאורייתא מידע ידיע דאם כן לא שייך למיגזר הני גזירות דלמר לעיל גט להוציא וחליצה להוציא וביאה לקנות ומאמר לקנות ותימה גדולה הוא לומר כן (י) ולא מישתמיט שום תנא ולימא דגט פוטר ביצמה ועוד דא"כ הוה ליה למימר נמי דאין אחר הגט כלום ועוד דלישנא דהש"ס לא משמע שצא לרקדק מכח זה (א) וגראה לר"י דה"פ והא ביאה (ב) כמאמר שויה רבנן שיהא אחרייה כלום משום גזירות דלעיל וכל אחרייה מאמר ומשום הכי תקינו נמי רבנן שיהא מאמר אחר מאמר אע"ג דמסבירא הוה לן למימר כר"ג דאין מאמר אחר מאמר לפי שקנה המאמר הראשון כל מה שיש למאמר לקנות אלא טעמא דרבנן דאי אמרינן דאין מאמר אחר מאמר אחי למימר נמי דאין מאמר אחר ביאה פסולה דלא גרעא ביאה ממאמר לכך תיקנו שיהא מאמר אחר מאמר וגט אחר גט דגט ומאמר ענין אחד דשניהן דרבנן ואי אמרת דאין גט אחר גט אחי למימר נמי דאין מאמר אחר מאמר ולא מאמר אחר ביאה פסולה אם כן לרבי נחמיה אין מאמר אחר מאמר דלדידיה ליכא למגזר מידי דהא לית ליה נמי מאמר אחר ביאה פסולה דקמני (י) (ביאה פסולה) אין אחרייה כלום ואם מאמר אמאי תקינו רבנן לר' נחמיה גט ומאמר כלל ביצמה כיון דביאה וחליצה מידע ידיע ליכא למיגזר דגט להוציא וחליצה להוציא כו' ויש לומר דהעולם סוברים דגט ומאמר מהנו מן התורה מקל וחומר דבפרק קמא דקידושין (גי' שם) ואע"ג דאימעוט מכל מקום אהנו קאת כמו מאמר לבית שמאי ולהכי אי שרית למיבעל אחר גט ומאמר אחי למיבעל אחר חליצה וביאה אבל זהא לא טעו שיאמרו אחר הגט ומאמר בשביל שחקנה ביאה קיין גמור תקנה כמו כן קיין גמור אחר ביאה וחליצה ויצא לבעול אחרייה דהא ודאי ידיע דחליצה וביאה עדיפא מגט ומאמר שכתובין בהדיא וגט ומאמר נתמעטו. (ז) ר"י:

רבן גמליאל פרק חמישי יבמות

רבנן סברי יש זיקה. לאקשווי אחי. כלומר קס"ד דכי היכי דפליגי רבנן ארבנן גמליאל בגט אחר גט הכי פליגי בזיקה ואע"ג דממילתייהו לא שמעינן ליה: **וקסני סיפא וכן אהא אומר בשני יצמין**. דאם נתנו שניהם גט חולץ לה אחד מהם ואפילו לרבנן דלמרי יש זיקה סגי לה בהך חליצה רעועה דחד מינייהו: **לימא סיהוי סיוצתא כו'**.

דהא נמי חליצה פסולה היא שאחר הגט צאה: הכי גרסינן צין לרבנן **גמליאל צין לרבנן אין זיקה והלא כו'**. ואנא דלמרי אליצא דמאן דלמר יש זיקה: **קיין גמור**. לא גמור ממש אלא קיין חשוב: **הא דלמרין**. אין מאמר אחר מאמר אלמא חשיב קמא למיקני כל כח מאמר: **אשמו עמו**. דקניה במאמר וכי נפלה אחותה לא רמיא קמיה דלחות אשה היא ולא מיתסרא קמיימא עליה משום אחות זוקקה: **והלוו פלא**. אף מן החליצה: **הלוו**. כמו הארץ הלוו הנשמה (יחזקאל יז): **אמר לפס ר"ש כו'**. לקמן בפרק האשה רבה צן תשע שנים ויום אחד הצא על יצמתו וחזר וצא אחיו צן תשע שנים ויום אחד עליה פסולה על ידו דציאת צן תשע שנים כמאמר שויה רבנן וכוה ליה מאמר אחר מאמר ומקודשת אף לשני ופסלה אף על ראשון כרבנן דלמרי יש מאמר אחר מאמר ר"ש אומר לא פסלה: **אמר לפס ר' שמעון אם ביאה ראשון ביאה**. קניה לגמרי: **ביאה שני אינה ביאה**. דהביאה צומן שהיא בתחלה אין אחריה כלום ואינה מקודשת לשני ולא פסלה על הראשון. ואי משום דזינתה דקי"ל ביאתו ביאה דמנן (נדח דף מה.) צא על אחת מכל העריות שצתורה מתות על ידו אפילו הכי לא מיתסרא על זעלה דקיימא לן (כתובות דף ט.) אין האשה נאסרת על זעלה אלא על עיסקי קניוי וסמירה: **כמאמר שויה רבנן**. דהכי תניא בפרק האשה"ע שזו ביאת צן תשע כמאמר בגדול וקאמר רבי שמעון ביאת שני אינה ביאה אלמא מאמר ראשון חשוב לקנות כל כח מאמר: **הי"ג יש מאמר אחר מאמר בשני יצמין ויצמה אחת**. דכל חד וחד תקינו ליה רבנן מאמר זה: ואין מאמר אחר מאמר בשתי יצמות ויבם אחד מאמר אחר מאמר קנה במאמר ראשון לשון מורי. ל"א הי"ג אין מאמר אחר מאמר בשני יצמין ויצמה אחת דדומיא דקידושין בעלמא תקינו רבנן למאמר ואין קידושין אחר קידושין באשה אחת ויש מאמר אחר מאמר בשתי יצמות ויבם אחד דהא תרוייהו קמיה רמיין וכל חדא אית לה כח יצמין דלא כח ביאה יהבי רבנן למאמר למיקני לגמרי (י) ולא פקע זיקה דחברתה דביאה הוא דפטרה ולשון ראשון עיקר דלקמן מוכחא מילתא בפירקין (נג:.) **והא ביאה פסולה כמאמר שויה רבנן**. דלא נפקא מיניה בגט דקא בעיא נמי חליצה לזיקתו: האי

אמר מאמר אחר מאמר בשתי יצמין ויצמה אחת. דאי אפשר לומר שיהא מדרבנן לרבי נחמיה דכיון דאית ליה דביאה חליצה דאורייתא מידע ידיע דאם כן לא שייך למיגזר הני גזירות דלמר לעיל גט להוציא וחליצה להוציא וביאה לקנות ומאמר לקנות ותימה גדולה הוא לומר כן (י) ולא מישתמיט שום תנא ולימא דגט פוטר ביצמה ועוד דא"כ הוה ליה למימר נמי דאין אחר הגט כלום ועוד דלישנא דהש"ס לא משמע שצא לרקדק מכח זה (א) וגראה לר"י דה"פ והא ביאה (ב) כמאמר שויה רבנן שיהא אחרייה כלום משום גזירות דלעיל וכל אחרייה מאמר ומשום הכי תקינו נמי רבנן שיהא מאמר אחר מאמר אע"ג דמסבירא הוה לן למימר כר"ג דאין מאמר אחר מאמר לפי שקנה המאמר הראשון כל מה שיש למאמר לקנות אלא טעמא דרבנן דאי אמרינן דאין מאמר אחר מאמר אחי למימר נמי דאין מאמר אחר ביאה פסולה דלא גרעא ביאה ממאמר לכך תיקנו שיהא מאמר אחר מאמר וגט אחר גט דגט ומאמר ענין אחד דשניהן דרבנן ואי אמרת דאין גט אחר גט אחי למימר נמי דאין מאמר אחר מאמר ולא מאמר אחר ביאה פסולה אם כן לרבי נחמיה אין מאמר אחר מאמר דלדידיה ליכא למגזר מידי דהא לית ליה נמי מאמר אחר ביאה פסולה דקמני (י) (ביאה פסולה) אין אחרייה כלום ואם מאמר אמאי תקינו רבנן לר' נחמיה גט ומאמר כלל ביצמה כיון דביאה וחליצה מידע ידיע ליכא למיגזר דגט להוציא וחליצה להוציא כו' ויש לומר דהעולם סוברים דגט ומאמר מהנו מן התורה מקל וחומר דבפרק קמא דקידושין (גי' שם) ואע"ג דאימעוט מכל מקום אהנו קאת כמו מאמר לבית שמאי ולהכי אי שרית למיבעל אחר גט ומאמר אחי למיבעל אחר חליצה וביאה אבל זהא לא טעו שיאמרו אחר הגט ומאמר בשביל שחקנה ביאה קיין גמור תקנה כמו כן קיין גמור אחר ביאה וחליצה ויצא לבעול אחרייה דהא ודאי ידיע דחליצה וביאה עדיפא מגט ומאמר שכתובין בהדיא וגט ומאמר נתמעטו. (ז) ר"י:

אמר מאמר אחר מאמר בשתי יצמין ויצמה אחת. דאי אפשר לומר שיהא מדרבנן לרבי נחמיה דכיון דאית ליה דביאה חליצה דאורייתא מידע ידיע דאם כן לא שייך למיגזר הני גזירות דלמר לעיל גט להוציא וחליצה להוציא וביאה לקנות ומאמר לקנות ותימה גדולה הוא לומר כן (י) ולא מישתמיט שום תנא ולימא דגט פוטר ביצמה ועוד דא"כ הוה ליה למימר נמי דאין אחר הגט כלום ועוד דלישנא דהש"ס לא משמע שצא לרקדק מכח זה (א) וגראה לר"י דה"פ והא ביאה (ב) כמאמר שויה רבנן שיהא אחרייה כלום משום גזירות דלעיל וכל אחרייה מאמר ומשום הכי תקינו נמי רבנן שיהא מאמר אחר מאמר אע"ג דמסבירא הוה לן למימר כר"ג דאין מאמר אחר מאמר לפי שקנה המאמר הראשון כל מה שיש למאמר לקנות אלא טעמא דרבנן דאי אמרינן דאין מאמר אחר מאמר אחי למימר נמי דאין מאמר אחר ביאה פסולה דלא גרעא ביאה ממאמר לכך תיקנו שיהא מאמר אחר מאמר וגט אחר גט דגט ומאמר ענין אחד דשניהן דרבנן ואי אמרת דאין גט אחר גט אחי למימר נמי דאין מאמר אחר מאמר ולא מאמר אחר ביאה פסולה אם כן לרבי נחמיה אין מאמר אחר מאמר דלדידיה ליכא למגזר מידי דהא לית ליה נמי מאמר אחר ביאה פסולה דקמני (י) (ביאה פסולה) אין אחרייה כלום ואם מאמר אמאי תקינו רבנן לר' נחמיה גט ומאמר כלל ביצמה כיון דביאה וחליצה מידע ידיע ליכא למיגזר דגט להוציא וחליצה להוציא כו' ויש לומר דהעולם סוברים דגט ומאמר מהנו מן התורה מקל וחומר דבפרק קמא דקידושין (גי' שם) ואע"ג דאימעוט מכל מקום אהנו קאת כמו מאמר לבית שמאי ולהכי אי שרית למיבעל אחר גט ומאמר אחי למיבעל אחר חליצה וביאה אבל זהא לא טעו שיאמרו אחר הגט ומאמר בשביל שחקנה ביאה קיין גמור תקנה כמו כן קיין גמור אחר ביאה וחליצה ויצא לבעול אחרייה דהא ודאי ידיע דחליצה וביאה עדיפא מגט ומאמר שכתובין בהדיא וגט ומאמר נתמעטו. (ז) ר"י:

אמר מאמר אחר מאמר בשתי יצמין ויצמה אחת. דאי אפשר לומר שיהא מדרבנן לרבי נחמיה דכיון דאית ליה דביאה חליצה דאורייתא מידע ידיע דאם כן לא שייך למיגזר הני גזירות דלמר לעיל גט להוציא וחליצה להוציא וביאה לקנות ומאמר לקנות ותימה גדולה הוא לומר כן (י) ולא מישתמיט שום תנא ולימא דגט פוטר ביצמה ועוד דא"כ הוה ליה למימר נמי דאין אחר הגט כלום ועוד דלישנא דהש"ס לא משמע שצא לרקדק מכח זה (א) וגראה לר"י דה"פ והא ביאה (ב) כמאמר שויה רבנן שיהא אחרייה כלום משום גזירות דלעיל וכל אחרייה מאמר ומשום הכי תקינו נמי רבנן שיהא מאמר אחר מאמר אע"ג דמסבירא הוה לן למימר כר"ג דאין מאמר אחר מאמר לפי שקנה המאמר הראשון כל מה שיש למאמר לקנות אלא טעמא דרבנן דאי אמרינן דאין מאמר אחר מאמר אחי למימר נמי דאין מאמר אחר ביאה פסולה דלא גרעא ביאה ממאמר לכך תיקנו שיהא מאמר אחר מאמר וגט אחר גט דגט ומאמר ענין אחד דשניהן דרבנן ואי אמרת דאין גט אחר גט אחי למימר נמי דאין מאמר אחר מאמר ולא מאמר אחר ביאה פסולה אם כן לרבי נחמיה אין מאמר אחר מאמר דלדידיה ליכא למגזר מידי דהא לית ליה נמי מאמר אחר ביאה פסולה דקמני (י) (ביאה פסולה) אין אחרייה כלום ואם מאמר אמאי תקינו רבנן לר' נחמיה גט ומאמר כלל ביצמה כיון דביאה וחליצה מידע ידיע ליכא למיגזר דגט להוציא וחליצה להוציא כו' ויש לומר דהעולם סוברים דגט ומאמר מהנו מן התורה מקל וחומר דבפרק קמא דקידושין (גי' שם) ואע"ג דאימעוט מכל מקום אהנו קאת כמו מאמר לבית שמאי ולהכי אי שרית למיבעל אחר גט ומאמר אחי למיבעל אחר חליצה וביאה אבל זהא לא טעו שיאמרו אחר הגט ומאמר בשביל שחקנה ביאה קיין גמור תקנה כמו כן קיין גמור אחר ביאה וחליצה ויצא לבעול אחרייה דהא ודאי ידיע דחליצה וביאה עדיפא מגט ומאמר שכתובין בהדיא וגט ומאמר נתמעטו. (ז) ר"י:

מסורת הש"ס

(א) לעיל ט: לקמן נג., (ב) נשי' תוספות לעיל יט. ד"ה דמניא], (ג) עדות פ"ד מ"ט, (ד) לקמן יז:, (ה) [לקמן נג. יז:], (ו) [לעיל י: לקמן קי"א.], (ז) [לקמן יז:], (ח) ס"א ולמפקע, (ט) ונשי' תוס' צ"צ עה:], (י) [לקמן צג:], (יא) רש"ל מ"ז,

הגהות הב"ח

(א) נבי' צ"ש דמנן. י"ב דף כט ע"א: (ב) שם אמר להם ר' שמעון: (ג) תוס' ד"ה מולכו וכו' בפ"ק דסוכה דף ז' ס"ד: (ד) ד"ה ציאה וכו' דלא מיתשתע וכו': (ה) בא"ד והא ציאה פסולה ממאמר:

מוסף רש"י

חליצה פסולה. כלומר גרועה. צריכה לחזור על כל האחין. דלא מיפקעא זיקא דתרוייהו בתליצה דחדא משום דאלימא זיקא ורמיא אפרויהו (לעיל יז:). ביאת שני אינה ביאה. דקי"ל (לעיל ג.) אין ציאה אחר ציאה הוה לה ציאת שני כציאת איש דעלמא, ושיון דשובגת היא שריא (לעלמא יג:). יש מאמר אחר מאמר בשני יצמין ויצמה אחת. דתרוייהו בעיקרא לענין זיקה כי הדדי ניטו ומאמר דקמא לאו קיין גמור הוה דציאה הוה דכתב רחמנא ורבנן הוה דלמור ליהני משום גזירה כדמפרש לעיל (י.) הילכך לא גרע בתרא מקמא דלכל חד וחד מיקנו מאמר זה (לקמן יז:). ואין מאמר אחר מאמר בשתי יצמות ויבם אחד. שכל כחו וקנינו שהיה לו לענין מאמר נתן בראשונה ודמה את השנייה. ואית דגרסי לה איפכא ולשון ראשון נראה וכן שמעתי (שם). אין אחרייה בלָוּם. ונפקא בגט וצלה חליצה ואי דער קדיש לאידך אחר ביאה לא מהני (לעיל ג.)